

Doopsel principe

Heel wat tuiniers zweren bij het principe van niet-gieten. Bij het zaaien of planten geven ze één keer water, en laten de rest aan de natuur over. Dat dwingt de plant te investeren in een stevige wortelgroei, waardoor ze altijd water kan bereiken. Door water te blijven geven krijg je weinig en luie wortels, en planten die verdrogen als er weinig bevoeid wordt. Ze claimen zelfs in warme en droge zomers (met grondbedekking) stevige groenten en planten te behouden zonder water te geven.

Het klinkt logisch, in de natuur loopt het ook zo. Maar ik vind er niets mis mee de zaak goed in het oog te houden en indien nodig bij te sturen. (Zeker bij planten in potten en kratten, waar het principe niet kan werken omdat er geen toegang tot de bodem is.)

Ik vond half juli een mooi aardbeieveld waar niet meer geplukt werd. Lekker van gesmuld. Drie dagen later ging ik opnieuw kijken of er (eventueel mits toestemming ☺) wat kon geoogst worden. Er hingen nog steeds veel aardbeien, maar waarschijnlijk waren ze de plukkosten niet meer waard. En helaas was daarom ook het (ondergronds) bevoeiingssysteem uitgeschakeld. Waardoor er nog enkel onsmakelijke, verdroogde vruchtjes waren. Terwijl mijn niet bevoeide struikjes thuis nog steeds frisgroen in dezelfde zon stonden.

Recente studies hebben uitgemaakt dat 100% van alle rokers sterft. Craig Bruce

8.1.2 Zaaien: wanneer, hoe diep, welke grond,...

Meestal zijn het beginners die jaarlijks steeds dezelfde vragen via sociale media stellen. Voor Dummies, in een notendop... Via het trefwoordenregister kom je bij andere notendopjes hierover.

Hoe diep?

Vuistregel: 2 tot 4 keer de dikte van het zaad. Een beetje meer of minder kan echt geen kwaad. Het is geen meetkunde.

Lichte, zandige grond droogt gemakkelijk uit (en (zowel zaad als grond) waait weg, dus best wat dieper. Zware kleigrond kan ondoordringbaar worden, dus wat minder diep. Je kan het zaaigeultje vullen en afdekken met een mengsel van humusrijke grond die beter vocht vasthoudt, gemengd met aarde van ter plaatse. Half-half, of volgens beschikbaarheid.

Belangrijk: houdt het vochtig, anders gaat het zaadje (met eventueel worteltje en stengeltje) dood. Niet nat, want dan gaat het schimmelen.

Lichtkiemers (bv. gras, aardbei, sla, tabak) mogen op de grond liggen. Een beetje bedekken of inharken vermijdt dat ze wegwaaien en uitdrogen. ↪ Breedwerpig zaaien (voor gras en graan) kan ook.

Zaadjes worden gezaaid, plantjes geplant (en aardappelen gepoot). (Het verschil? Het onderwerp, en de diepte. ↪ Zie elders.)

Zaden beschermen

Zaden zijn ook voedsel. Denk aan muesli of kippenvoer. O.a. ons brood maken we van gemalen graan. Slimme vogels teisteren soms een veldje, en pikken een deel van de zaaigeul leeg. Zaai diep genoeg, gebruik in de wind bewegende vogelverschrikkers en struikeldraden (zoals over een vijver, tegen reigers). Bodembedekking helpt. Tunneltjes van kippengaas ook.

Zelf teeltaarde maken

Verzamel herfstbladeren en laat ze vergaan. Dan heb je mooie, zwarte bladgrond. Als je dit mengt met ander natuurlijk materiaal dat mee vergaat spreken we over compost. Is ook prima. Een dakgoot die te lang niet is leeggemaakt ligt vaak vol prima teeltaarde!

Zaden voorweken

Zaden worden gedroogd bewaard, anders gaan ze schimmelen en rotten. Maar om tot leven te komen hebben ze vocht nodig. Grote zaden (erwten, bonen, maïs, zonnebloem) laat ik 24 uur voorweken (door ze gewoon onder lauw water te zetten). De startvoorraad vocht die ze dan krijgen hoeven ze niet uit de grond te halen. Dat spaart hen veel tijd. Voor kleine zaadjes vind ik het niet handig. De vochtige smurrie blijft dan aan je vingers kleven. Eventueel kan je ze tussen wat vochtig gehouden keukenrol laten weken, en de strookjes daarna in de zaaigeul leggen.

Wanneer zaaien 📅?

Een moestuin begin je als de vorstperiode voorbij is. Dat is meestal in maart of april. Of na de ijsheiligen (11-14 mei). Daarna is de kans op koud voorjaarsweer en late nachtvorst minder, en lopen jonge plantjes minder risico op bevriezing. Een exacte datum is er dus niet. Die zou van jaar tot jaar verschillend kunnen zijn. De timing is ook afhankelijk van breedtegraad, ligging, helling, grond, klimaatverandering, zaadsoort, temperatuur (dag / nacht), aantal uren zonlicht.

Op zaadzakjes, zaaikalenders of moestuinkalenders vind je de geschikte periodes voor vroege en late soorten. Spreid het zaaien in de tijd: beter iedere week één krop sla, dan 35 kropen in week 25.

Biologisch dynamisch landbouw houdt voor het geschikte zaaimoment ook rekening met de stand van hemellichamen.

Je kan vroeger zaaien achter glas in een schaalte op de vensterbank, of in een kas of broeibak, en dan later afharden). Of gebruik maken van een fruitmuur, bedden enz. (👉 Zie: tips om vroeger en later te zaaien en oogsten.)

Verspenen of uitplanten

Wat je binnen hebt voorgezaaid staat allicht te dicht bij elkaar. Rekening houdend met afmetingen van de volwassen plant moet je dus gaan verspenen. Niet alle groenten verdragen dat. Wortelgewassen haten het. Prei heeft er geen probleem mee. Vooral de

heel fijne, onzichtbare haarworteltjes breken en drogen snel uit. Mét grond, vanuit een potje verplanten lukt dus meestal veel beter.

Je kan zelf (smeerwortel)gier en groeihormoon maken om de groei te stimuleren.

Problemen

Doorschieten: plantjes worden (te) snel groot met een zwakke, dunne stengel. Ze groeien dan te snel, te warm. Sla vb. is een koudekiemer! Plofkippen zijn klaar in 6 i.p.v. 18 weken. Waarom zou je ploftomaten of plofgroenten willen? Geef ze de tijd die ze nodig hebben om op te komen en te ontwikkelen (vb. aardappel: 65-90 dagen).

Verschrompelen: waarschijnlijk te droog, te heet.

Schimmel of rot: waarschijnlijk te nat, te weinig ventilatie en verluchting.

Graven of ploegen veroorzaakt een naakte aarde die makkelijk uitdroogt. In de biologische tuinbouw vermijden we dat o.a. door bodembedekkers, tussenteelten en mulchen.

♪ Als iemand 'theoretisch' zegt, bedoelt hij 'niet écht'. Mario Rotea

Water geven

Geef geen koud water op warme grond en planten (in de kas), dat is een koude douche.

Doe het op de grond, niet op de plant, en liefst 's avonds.

Gebruik eventueel het doopselprincipe, of gebruik een olla.

Kosten

Om te tuinieren hoef je geen tuincentra leeg te kopen. De natuur heeft dat ook niet nodig.

Je hebt geen houten (of erger, kunststof) bak of kas nodig. Werk gewoon op en in de grond.

Je hebt geen steriel gemaakte 'teeltaarde' nodig. Wel grond waar leven in zit. Dus niet enkel zand.

Je hebt geen worteldoek of afdekplastic nodig. Alle droog, organisch materiaal is geschikt als bodembedekkende mulch. (Als het tenminste niet besproeid werd.)

Je hebt geen kunstmest of gedroogde mestkorrels nodig. Alle opgestapeld, vochtig organisch materiaal (weer zonder gif) vergaat tot compost.

Alternatieven om zaden en planten aan te kopen zijn ruilen (Velt e.a.) en lenen (zadenbib), eventueel samen aankopen.

Je kan zaaien of verspenen in potjes, dan kwets je minder wortels bij het uitplanten. Voor verteerbare *plantpotjes* 📖 kan je wc-papierrolletjes samendrukken (vierkant spaart plaats), ribben inknippen en de bodem als een doosje dichtvouwen. (Of rolletjes maken.) Of rolletjes maken door nat karton rond een flesje te laten drogen.

Begin klein, en ervaar wat je (aan)kan.

Antiworteldoek: anti worteldoek

Waarom zou je plastic ingraven in de bodem, waarom microplastics planten?

Onkruid groeit er gewoon bovenop. Vogels en wind verspreiden zaadjes.

En de minuscule haarwortels groeien gewoon dwars door de gewezen kunststofvezels.

♪ Als je niets onderneemt, kijk je achteraf terug op 'had ik maars'.